

lív víða hvar og hóttað eisini við at fremja ta svongd og neyð, ið lá á hinum kriggsherjaðu londum. Samferðslutólini stæðga av kolatrotinum, og so státt kann matur ikki koma fram hagar, hann treingist.

Tað eru altíð menn, ið standa aftan fyri stórar hendingar, helst sterkir valdfúsir menn, ið elska stríð, og fyri at fremja persónlig mál seta verðina í brand og neyð.

Her er tað hin tiltiknið arbeiðarafarin, *John L. Lewis*, sum nógvar frammi undir krignum, og tá varð stórliga atfunnin. Hann hevur verið kolamaður sjálvur og kennir til fulnar kolamenn og teirra viðurskifti. Slektin er úr Wales í Onglandi, og forfedrarir hava arbeiðt í kolinum alla sína tíð. Sjálvur er hann ein kempa og hevur ikki óttast at nýta styrki, tá ið goldið hevur um.

Tað ið eisini fæst burtur úr hesum tíðindum er, at hóast Republikanarar hava sigrað við valgi og vunnið kapitalinum ræði og rættindi, so eru aðrir bular í samfelagnum, sum eisini vilja koma fram at og vinná rættindi, hóast so vegurin at vinna verður til vanda og trupuleika hjá øðrum, ið ósek liggja ímillum.

Heimurin tykist ongantíð meiri enn nú at vera stýrdur av eginvild og sjálgvóðsku.

Hin størsti trolarafloti í heiminum í mun til fólkatálið.

Næsta ár verða, um alt gongur sum upplagt:

8—9	trolarar í Suðuroy
1	trolari - Sandoy
6	trolarar - Vágoyenni
13—15	— - Streymoyenni
4	— - Eysturoyenni
4	— - Norðoyum.

I alt verða vit so at hava ein trolaraflota uppá 36—39 trolarar, eftir fólkatálinum hin størsti trolaraflota í heiminum, og samanborið við Ísland svarar tað til ein íslendskan flota uppá yvir 150 trolarar, og Íslendingar hava ikki stórt meiri enn 40 íalt; altsó tað sama.

ØU

eiga at brúka

Føroyska hondsápu
frá fabrikk OKKARA

Tit fáa

bestu málingina hjá okkum.

M. P. Jacobsens málaraðíð.

Telef. 323.

ROBERT JOENSEN ÚTRÓÐUR 1845—1945

Sjógvurin er lívið hjá Føroyingum, og tað er tí sjálvandi, at alt honum viðvíkjandi má hava okkara fremsta athuga.

Klakksvíkingurin *Robert Joensen*, sum er kunnigur lesandi fólk í Føroyum av bókini: *Klakksvíkar bygd í søgu*, hevur skrivað og sjálvur útgivið omanfyri standandi bók. Henda bók kannar líkindi fyri útróðrum og lýsir menningina í hesari aldgomlu vinnu Føroyingsins í hesum fyrri okkum so týðningarmikla tíðarskeiðinum — 1845—1945 — ein kann siga hin mest áhugaverða og fjølbroytasta öld í menningarsøgu okkara.

Klakksvík er sum øllum kunnigt eitt av fremstu útróðrplássum í landinum, og tað er serliga um útróðurin á hesum plássi, bókin snúgvur seg. Men hóast tað, so er evnið so alment, og frágreiðingin nertur so nógva við útróðurin í sínari heild, at hon hevur áhuga allastaðnis — og serliga fiskimenn um alt landið mugu hava stutt-leika og stórt gagn av at fáa fatur á henni og lesa hana.

Hon er skipað í partar, har hvør greinin í útróðrum verður havd frammi fyri seg. T. d. fiskireiðskapurin, bátaslagið o. s. v.

Áhugavert er at siggja, hvussu seinlert, ið Føroyingar hava verið at fara frá gomlum vanum og til nýtt. Tað er annars einki eyðkenni fyri Føroyingar; men hatta er lagið hjá øllum tíðum, sum i so nógvar eldir hava ligið burturstongdar frá úrheiminum og frá fremmindari, fruktandi ávirkar. Vit hoyra hvussu seint tað gekk, frá tí sendinevnd hevði verið í Hettlandi og har at kanna útróður og fiskiskap, inntil Føroyingar fyrri alvara fóru at gera broytingar. At nýta onnur amboð, aðrar veiðuhættir, annað agn og onnur størri havsøkjandi fôr. Teir hava hoyrt frágreiðingarnar, og teir hava sætt eisini útlendskar fiskimenn at liggja her undir oyggjunum við nýggjum fœrum og nýggjum reiðskapi; men teir hava tó verið varnir, havt litið álit til hetta nýggja og heidur hingið fastir í tí gamla arvað frá forfedrunum.

Hetta lyndið í fólkinum er ikki útdeytt.

Útróður og fiskiskapur eru nú komin fram á stóra menning á mangan hátt; men her er at hugsa um aðrar vinnugreinar, ið ikki eru farnar úr stað men kanska heldur aftur síðan í fornöld. Monnum, ið hava slíkar vinnugreinar undir hond, kann henda menningarsøga útróðursins eisini verða ein boðberi og ein leiðbeinari.

Nýtið Barnahjálparmerki
sum Jólamerki

Hemara-veiða.

Danskir fiskimenn av vesturstrondini á Jútlandi (Hirtshals) eru nýliga farnir at leggja seg eftir at veiða nýtt fiskaslag, sum eingin fyrr hevur lagt lag í.

Tað er hemarin (á danskum: Sildehaj). Nógva skal vera til av honum í Norðsjónum, uppi undir Noregi og vester undir Skotlandi.

Ein bátur úr Hirtshals hevði verið úti í 10 samdøgur og seldi hann 17.500 kg av hemara fyrri 30.800 kr. (kg verður selt fyrri 1,80 kr. og 1,90 kr.). Tað eru Italianarar, sum keypa hemarin. Teir brúka hann bæði til «fiskakonservar» og til dagligan matna. Hann verður gjørdur reinur umborð og tá ið hann er seldur, verður hann lagdur í stórar kølivagnar. Á botninum í vogninum liggja nýfrystir ísblokkar. Oman á hesar blokkarnar verður so lagt fyrsta lagið av hemarunum, hetta lagið verður so dýkt undir við knústum ísi. Á henda hátt verður so vognurin fyltur lag fyrri lag, líka av gólvinum og upp undir takið. So verða dyrnar afturlatnar, og vognurin er búgvín at koyra.

Hemarin verður fiskaður við línu, og til agns hava teir helst makrel. Línan er 10.500 m long, og húkur er fyri hvørjar 15 favnar. Línan verður hildin á floti við boyum og glaskúlum, og flaggmerki verða havd fyrri at hava greiðu á, har hvør parturin av linuni stendur. Hemarin er ógvuliga sterkur sjálvandi, og tað er ofta, at hann skræðir seg leysan aftur. Tað er ofta at finna húkarnar, sum antin eru brotnaðir ella rotnaðir. Eisini kann henda, at so nógvar koma á, at teir royna at sleppa sær til botns við øllum greiðinum.

Vinnulánsgrunnurin.

ið hevur lænt út einar 7—8 mill. kr. til keyp av trolarum, snurraváðsbátum, skounartum og øðrum fœrum, hevur í seinastuni noyðst at vist frá sær nýggjar umsóknir um skipalán, tí allar grunnsins peningar er útlantur.

Løttingið gav grunnum í seinastu setu garanti fyri eitt lán í Bretlandi uppá 10 milliónur til skipakeyp. Givið varð bankunum báðum at royna at reisa hetta lánið. Men enn er einki frætt uttan at einki er verðið burtur úr. Hetta er stórt spill, tí so mong feleg og virki, ið ætla sær at keypa skip, kann ikki loysa hesa uppgávu uttan lán frá tí almenna.

Saltaði seyðaskinn

verða keypt til hægsta dagspris.

P.f. Skinnvirki,
Tórshavn.

LISTARSAVN

Til viðgerðar á tingi er spurningurin um eitt listarsavn. Hetta er fyrri so vítt ikki nakað nýtt mál. Harra Husted-Andersen landsrettarsakførari hevur allareíða í nov. 1943 gjørt seg til talsmann fyrri tí við at leggja tað á ting. Men henda sak sum fleiri hevur verið skúgvad til vikis í hesum okkara óvanligu tíðum — men vónandi koma vit — andaliga eins væl og materielt — aftur í rættlag soleiðis, at vit fáa tíð at geva teim ans, sum skapa okkara andaligu virði. Vit, líka so litið sum nøkur onnur mentað tjóð, kunnu vera eitt andsliv fyrri uttan. Sjálvt hin harði lívsins bardagi snýr sær beinleiðis um onnur ting.

Tað er ein menniskjansligur veruleiki, at tey, ið útinna og hava ofrað seg fyrri at skapa listarverk, aloftast hava tað torført. Ofta eru tey við at verða misskemd og kœvd av síni samtid. Hetta geldur sjálvandi mest tey, sum spróttin eru úr einum samfelag sum av náttúrunnar ávum hevur fostað eitt fólk, sum noyðist at berjast við lívsins beiskleika við stálhandskum, soleiðis at yvirflatan verður hørð og kœld, sjálvst um hon ofta fjarir djúpari kensturlar.

Tað er tí tækk vert, at menn herheima hjá okkum hava reist málið um eitt alment føroyskt listarsavn. I mun til okkara fólkatála hava vit ikki so fáar kunstnarar, fleiri av teim eru navnframar og hava skapað dygdarverk, annaðhvørt sum málalarar ella sum myndahøggarar, rithøvundar o.s.fr.

Husted-Andersen eigur stóra tækk uppiborna fyrri tann ans, hann hevur vist føroyskum listarverki og fyrri at hann hevur reist málið um alment føroyskt listarsavn.

Føroyskir kunstnarar eru honum takksamir fyrri hetta, og eiga nú teir menn, sum fáa málið til viðgerðar á tingi, at gera sitt til at hetta virðismikla tiltak verður framt soleiðis, at okkara kunstnarar koma at finna ein tryggan botn í tí sum skapast kann okkara landi til æru.

W.

Valdemar Lützen, tlf. 16